

250444

โครงการวิจัยและพัฒนา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามนโยบายของรัฐ

Research and Development Model of Learning Management
Complying with the Government Sufficiency Economy Philosophy

คณะผู้วิจัย

ลัดดา	ศิลาน้อย
ธีรชัย	เนตรนอมศักดิ์
อังคณา	ตุงคะสมิต
สิทธิพล	อาจอินทร์
ปิยะวรรณ	ศรีสุรักษ์

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย
ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552

โครงการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามนโยบายของรัฐ

Research and Development Model of Learning Management
Complying with the Government Sufficiency Economy Philosophy

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ลัดดา

ศิลา น้อย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชัย

เนตรนอมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา

ตุกคะสมิต

อาจารย์ ดร.สิทธีพล

อาจอินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปิยะวรรณ

ศรีสุรักษ์

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย
ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552

บทสรุปผู้บริหาร

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยคาดหวังว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะนำนโยบายนี้ไปดำเนินการในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ จึงได้ดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดความชัดเจน เชื่อมั่น ซึ่งประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 4 โครงการด้วยกัน ได้แก่ โครงการวิจัยย่อย 1 เรื่อง ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ โครงการวิจัยย่อย 2 เรื่อง การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการวิจัยย่อย 3 เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการวิจัยย่อย 4 เรื่อง การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ซึ่งโครงการวิจัยย่อยทั้ง 4 โครงการ ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย ดังนี้

- 1) ศึกษาความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) สร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ตามความต้องการและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
- 3) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น
- 4) ศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ
- 5) สังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า

ความต้องการในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมีความต้องการในการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสนับสนุน ส่งเสริม การใช้แหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีความต้องการในการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โรงเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บุคลากรปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านสังคม ส่วนสภาพพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบายการวางแผน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การติดตาม ประเมินผล และสรุปผล เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของบุคลากร

ผลการสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานความต้องการและสภาพของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และหาคุณภาพของคู่มือด้วยเทคนิคเดลฟาย พบว่า การพัฒนาคู่มือการสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเทคนิคเดลฟาย ประกอบไปด้วยองค์ประกอบพื้นฐานของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของรูปเล่มสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การหาคุณภาพของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบและขั้นตอนในการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด (Interquartile Range = 0.00) ทุกข้อ ส่วนผลจากการนำคู่มือการสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปอบรมครูผู้สอน จำนวน 113 คน ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมการอบรมทั้ง 3 ระยะในระดับมากถึงมากที่สุดทุกรายการ ส่วนผลของการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม และการสัมภาษณ์ พบว่า พฤติกรรมครู ร้อยละ 80 มีความสนใจ เข้าใจ สามารถจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ การสะท้อนผลการจัดทำผลงานของตนเองทำได้ดี ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม รู้ เข้าใจในข้อบกพร่องในงานที่จัดทำขึ้นในทุกองค์ประกอบ และในเรื่องของขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง นำข้อบกพร่องที่พบในการจัดทำผลงาน มาปรับปรุงผลงานให้ดียิ่งขึ้น

ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนทั้งโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เป็นการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นโดยมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 วางแผน (Planning) ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วางแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยครูผู้สอนสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารวางระบบการนิเทศภายใน ชี้แจงทำความเข้าใจ ขอความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ (Action) ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 3 สังเกตการณ์ (Observation) ด้วยกระบวนการนิเทศภายในและภายนอก และขั้นที่ 4 สะท้อนผลปรับปรุงแก้ไข (Reflection) ด้วยการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำข้อมูลจากการตรวจสอบสะท้อนผลแล้วปรับปรุงแก้ไขแล้วร่วมกันวางแผนดำเนินการในวงรอบปฏิบัติการต่อไป

ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสิ้นจำนวน 59 หลักสูตร จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ 593 แผน จำนวนนักเรียนที่ได้รับการพัฒนา 3,076 คน จากรายงานผลของสถานศึกษาได้ร่วมสะท้อนผลการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดขึ้นทั้งกับครูและนักเรียน สรุปให้เห็นว่า ผลที่เกิดขึ้นกับครูที่เข้าร่วมโครงการด้านความรู้ความเข้าใจมีมากขึ้น สามารถจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนในหลายรูปแบบ และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ทรัพยากรใกล้ตัว และมีอยู่ในท้องถิ่น สามารถจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับท้องถิ่น และมีความรู้ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจด้านการสร้างสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ และ การทำวิจัยในชั้นเรียน มีความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด และจากรายงานการสะท้อนผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสามารถนำความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก ห่วง แหน่ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเอง เห็นคุณค่าของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) ส่วนหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และเมื่อเปรียบเทียบก่อนจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้พบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น และจากการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ในภาพรวมความพึงพอใจของครูผู้สอนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$)

ผลการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐของสถานศึกษาที่ได้นำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Document Research) ด้วยขั้นตอน 4 ขั้น คือ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติ (Do) ขั้นตรวจสอบ (Check) และขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act) สำหรับขั้นของการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ โดยจัดสัมมนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ที่ได้จากการสังเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 6 ส่วน คือ 1) การสร้างฐานความรู้ความเข้าใจ ประกอบไปด้วยกิจกรรมการประเมินความต้องการจำเป็น และการฝึกอบรม 2) การสานต่อฐานความคิดสู่การวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม ใช้แนวทางการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยแนวทางฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมพลังอำนาจโดยผู้เชี่ยวชาญ การเอาใจใส่ดูแลจากผู้บริหารสถานศึกษา พร้อมกับการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประเมินผลตามสภาพจริง 3) พลวัตของการขับเคลื่อนอาศัยกระบวนการ 3 กระบวนการ คือ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในการ

เรียนรู้ และการนิเทศภายใน 4) กลไกแห่งการขับเคลื่อนเพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืน อาศัยการติดตามและประเมินผลที่เน้นการสะท้อนผลร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก 5) ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาของรูปแบบ แสดงให้เห็นผลที่เกิดขึ้นกับครู นักเรียน โรงเรียน และชุมชน และ 6) ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา เป็นข้อมูลเพื่อนำไปสู่การทบทวนองค์ประกอบที่ผ่านมา

จากผลการวิจัยของโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า กระบวนการของการวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐนี้ ก่อให้เกิดผลที่มีคุณค่า สามารถนำไปสานต่อให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องควรศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้วยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ เป็นโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภททุนอุดหนุนทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2552 โครงการสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของคณะผู้วิจัย และผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งคณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบกรอบการสร้างสรรค์การเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi) และการวิพากษ์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ รวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุมะโ) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนาคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดธาตุ และคณะครูที่เข้าร่วมโครงการทุกท่าน และขอขอบคุณ นางสาวเพ็ญผกา ปัญญาะ ที่เป็นผู้ประสานงาน รวบรวมข้อมูล และจัดพิมพ์รูปเล่ม จนผลงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สำหรับผลของการโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐครั้งนี้ คณะผู้วิจัยหวังว่า จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน สถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นด้วยการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาน้อย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ตุงคะสมิต
อาจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะวรรณ ศรีสุรักษ์

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพประกอบ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. ขอบเขตของการวิจัย	4
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	5
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง	8
1. หลักการ แนวคิด ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8
2. การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	17
3. การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	40
4. การพัฒนาสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	44
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	69
2. กลุ่มเป้าหมาย	74
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	88
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	98
1. ผลการวิจัยและอภิปรายผลโครงการวิจัยระยะที่ 1 ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ	98
2. ผลการวิจัยและอภิปรายผลโครงการวิจัยระยะที่ 2 การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	101
3. ผลการวิจัยและอภิปรายผลโครงการวิจัยระยะที่ 3 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	105
4. ผลการวิจัยและอภิปรายผลโครงการวิจัยระยะที่ 4 การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ	110

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	115
1.	สรุปผลการวิจัย	115
2.	ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม		122
ภาคผนวก		126
ภาคผนวก ก	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	127
ภาคผนวก ข	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	129
ภาคผนวก ค	ประวัติและผลงานวิจัยของนักวิจัย	170

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ตัวอย่างการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	15
ตารางที่ 2	ความสัมพันธ์ระหว่างสัปปริสธรรม 7 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	15
ตารางที่ 3	มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 1	30
ตารางที่ 4	มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 2	30
ตารางที่ 5	มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 3	31
ตารางที่ 6	มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 4	32
ตารางที่ 7	ขั้นตอนการดำเนินงานและกิจกรรมการนิเทศ	36
ตารางที่ 8	รายชื่อโรงเรียนและจำนวนครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายแยกตามโรงเรียน	75
ตารางที่ 9	จำนวนครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 และ เขต 5	75
ตารางที่ 10	จำนวนกลุ่มเป้าหมายโครงการระยะที่ 3	76
ตารางที่ 11	แผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยระยะที่ 2	90
ตารางที่ 12	แผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยระยะที่ 3	93

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ 1	องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	13
ภาพประกอบที่ 2	ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่	14
ภาพประกอบที่ 3	ขั้นตอนการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียง	22
ภาพประกอบที่ 4	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	34
ภาพประกอบที่ 5	ขั้นตอนการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	36
ภาพประกอบที่ 6	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	45
ภาพประกอบที่ 7	ขั้นตอนการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	55
ภาพประกอบที่ 8	กรอบแนวคิดในการวิจัย	68
ภาพประกอบที่ 9	การหาคุณภาพของสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ตามขั้นตอนของเทคนิคเดลฟาย (Delphi)	70
ภาพประกอบที่ 10	ขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยโครงการระยะที่ 4	74
ภาพประกอบที่ 11	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
ภาพประกอบที่ 12	ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	92
ภาพประกอบที่ 13	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการวิจัยระยะที่ 4	97